

so naju, ko sva memo Rajnekarja in Mokrinovega mosta — (!!) v Mozirje prišla s tedajšnjimi veselimi bogoslovci gg. Jerajem, Kovačičem, Pinterjem, Ulagom in drugimi, gostovali rajni Ročiški pesnik g. Lipold! Bog jim daj dobro! Kako prijazno so naju prenočevali blagi Paški g. Filež! Kako sva drugo jutro s „gospod“ (καθ' εἰσὸν γὰρ gospod) Antonom šla na Dobrič, Goro oljko, (Bog vé, kaj dela spomenar?) in se radovali prekrasnega razgleda, da ga nima ne škalska, ne savinska dolina lepšega, še pri M. B. za Čretoj ne, in še marsiktera druga dolina ne, — kako sva gosp. kaplanu palico za križavec prodala, kako so naju gospod Anton spremili do „Gorčina“ in naji do Celja peljati dali, kjer sva se v mraku v mesto zmuznila, da naji nihče ni vidil, ko sva si najpotrebneje — nove cilindre omislila itd. itd.

Ah vse to mi še zmirom pred očmi stoji in v duši živi in bo živelo — tako dolgo, kot ona.

Leta so pretekle med tem in leta, veselega, — al žalostnega še več, — je mene dosta zadelo, pa pozabil ni česar še nisem — naj Ti bojo te vrste v dokaz; zakaj, na grobu davno prošlih časov šepetajo zeleni listki spomina, kakor da bi se menili o komaj minulih trenutkih!

Drugi dan sva se ločila. Ti Tonče! si zletel na levo v svoje vesele slatinske gorice, kjer sva se 14 dni pozneje pri Štangropskem sopet vidla; jaz sem se pa zibal in duval po železnici do Zidanega mosta, in za temnozeleno Savo, ktero sem solzen pozdravil kot staro tovaršico svojih mirnih otroških let, — kot zvesto prijateljico iz gorenske strani, — doli v plodne ravnine, v solnčne vinograde radostne meje Hrvaške. (Konec prih.)

A E I O U.

Pesem od slovenskega naroda.

aaa Obljuba naj veljá,
aaa Obljuba naj veljá
Od cesarja našega!
Po besedah diploma
aaa Obljuba naj veljá!

iii Kak deleč smo še mi,
iii Kak deleč smo še mi!
Ko so drugi delali,
Mi smo jih pa gledali,
iii Kak deleč smo še mi!

eee Ko bratje ljub'mo se,
eee Ko bratje ljub'mo se!
Saj ljubezen prva je
Sreča za narode vse,
eee Ko bratje ljub'mo se!

ooo Enkrat nas več ne bó,
ooo Enkrat nas več ne bo,
Zdaj Slovenci delajmo,
Da si kaj zaslužimo,
ooo Enkrat nas več ne bó!

uuu Ker pridemo domú,
uuu Ker pridemo domú.
Vseh pravičnih srečni dom,
Bo v nebesih večni lon,
uuu Ker pridemo domú!

Anton Grabič, mlinar.

Dopisi.

V Cenedi na Laškem 22. sušca. — Včeraj nam je bilo naznanjeno, da bojo danes ob pol eni presvitli cesar v Konegliano prišli, tam vojakom se pokazat, ki se štejejo h brigadi generala Docteur-ja (brigada šteje okoli 5000 mož z eno baterijo). Zato je bilo tudi našemu regimentu ukazano, ob tisti uri v brigadni štaciji biti. Cel včerajšnji dan je deževalo kakor da bi nebo bilo odprto. Zatega del smo mislili, da bo nam po telegrafu odpoved prišla, da ne bo cesarja. Al oni kakor vikši vojaški vodja so hotli pokazati, da se vojak ne sme ustrašiti hudega vremena. Ker je odtod v Konegliano dobre tri ure, je bilo treba, že ob sedmih jo odriniti, čeravno je še zmiraj dobro deževalo. — Premočeni kakor miši, pa zraven dobre volje so žolnirji na namenjeno mesto primahali. Ko je ura 12 odbila, je cela brigada stala pripravljena cesarja sprejeti. — General, civilne gosposke in mi drugi, ki nimamo orožja, smo na lepo okinčanem kolodvoru Njih Veličastva čakali, ki so že zjutraj v največem dežju v Trevisi en del armade ogledali. Še ni bilo pol ene, jo že lukamatija pripiha in nam presvitlega

gosta pripelje. Ko so z vsakim izmed nas nekoliko se pogovorili, so se hitro k vojakom podali, spremljeni od očeta Benedeka in družih generalov. Ogledovanje vojakov je pičlo uro trpelo. Cesar so zadovoljni vse lepo pohvalili, s tistimi pa, ki imajo svetinje, so z vsakim še posebej govorili. — Mestjani se vé da se niso dali — celó nič viditi; tisti pa, ki so nekako bolj prijazni do Avstrije, so celó pisma dobili, da se nobeden ne predrzne, skoz okno pogledati, drugače bo za izdajavca spoznan. — Ko je ura na dve tekla, so nam železni vozovi spet presvitlega cesarja proti Benetkam odpeljali. Prijaznega njih obnašanja ne bomo nikdar pozabili. — Svilorejcom še to povem, da sem za nekega prijatla tri lote semena iz Ljubljane in Kranja dal priti, da se bo skušilo, ali krajnski črviči v tukajšnjih krajih zdravi ostanejo. Če se dobre skažejo, bo drugo leto gotovo krajnsko seme ceno dobilo.

Iz Goriškega 21. marca. A. Ž. Naša država, hvala Cesarju! je ustavna. V ustavni državi — „kada treba kakov zakon, onda narod izabere poštene i pametne ljude, za koje znade, da razumiju posao, pa ih pošilja mjesto sebe svomu vladavcu, da š njim uglave, što zemlji treba. Ove narodne poslanike pozivlje i sabira vladalac kod sebe na divan, pa ondje š njimi vieća i dogovara, šta treba narodu“. — Tako kaže gosp. Šulekova knjiga „Konstitucija“ na str. 9; tako misli slovenski svet; tak razumek o ustavi imamo tudi mi Goričani. Zavoljo tega se nam čudno zdi, in ne moremo razumeti, zakaj nek dunajsko ministerstvo ne posluša samo naših poslancov, gg. Černe-ta in Gorjup-a, ter „š njimi neče viećati i dogovarati, šta treba narodu“ — mesto da se na svoje birokrate v Gradcu in Trstu pozivlja in ž njih „Erhebungen“ rešuje narodne zahteve. Kako je uganiti to zastavico? Morda spada v „Begriff“ konstitucije tudi birokratizem? — onda bi bili primorani naš razumek o ustavi popraviti.

Iz Gorice 29. marca. * — Berila o različnih predmetih, ki so se po osnovi tukajšnjega vodja c. k. više realke v nekdanji kazini začele 14. t. m., se bojo nadaljevale celi pošt; vseh skupaj bo osem: 4 bojo nemške, 4 laške, eno pa slovensko. Slovensko bo govoril 14. aprila namestni učitelj gosp. Fr. Zakrajšek in sicer „o duševnem razvitku Jugoslavenov v obče in Slovincov seosebno“. Nadjamo se posebno veselega večera. So pa te večernice tako osnovane, da gospod ali gospá plača za vseh 8 večernic 2 gld. vstopnine. Čisti donesek je deloma namenjen za nakupovanje učilnih pripomočkov za tukajšno realko, deloma za obleko nekterih ubozih učencov; nekoliko se bo podarilo tudi zavodu zanemarjenih fantov.

Iz Tominskega 20. sušca 1862. Vsakega rodoljuba mora veseliti, kadar sliši in bere, kako naša slovenska reč zopet živo klije. Bog daj, da bi se nje overe zdaj bolj stanovitno in srečno premagale kakor nekdej. Zatoraj kakor je veselo v „Novicah“ brati, kako se po vseh slovenskih krajih duh slovenski budí in za našo narodnost lepo skrbí, tako je pa tudi žalostno slišati, da se še kakošen kraj najde, kjer se to zanemarija, kakor dopis od 20. svečana iz Brda, majhnega kraja slovenske dežele na meji Benečije, unstran Gorice, slovitega zavoljo sladkega vina „ribole“ spričuje, v katerem dopisatelj F. Z. toži, da naša národnost tam le malo napreduje, česar je pomanjkanje ljudskih šol najbolj krivo. Prav ima, saj ta vzrok je eden največih. — Zatoraj Vam hočem pa jez, ljube „Novice“! največe podpornice naše narodnosti, s prijetnišim dopisom vstreči iz naših krajev.

Tukaj na Tominskem se lahko reče, da za našo narodnost se zares lepo skrbí; saj ni dolgo, kar ste nam „Novice“ oznanile, da tudi v Tominu, glavnem trgu tega kraja, se je čitavnica napravila kakor po drugih slovenskih krajih, ki bo gotovo k napredovanju naše narodnosti veliko pripomogla. Slava nje vodjem! Pa tudi ljudskih šol ima ta kraj veliko, ktere so, posebno v zdanjem času — slava našemu nadzorništvu! — vse na slovenski podlagi vredjene. — V večih trgih, kakor: v Tominu, Kanalu, Koboridu, Bovcu

in v Cerknem so više ljudske šole, in imajo po 2 učnika; v manjših trgih pa in vaséh so niže ljudske šole, vse slovenske, ki imajo svojega svetnega učnika, ali pa po skrbi naše slavne škofije duhovni v njih učijo, ker je šola z njih službo že sklenjena ali pa iz proste volje učijo. Ni skoraj vasi, da bi šole ne imela; pa tudi malo hiš se nahaja, da bi se v njih ne znalo brati, ali pa tudi pisati. Ali se toraj ne skrbi pri nas dobro za našo narodnost in za omiko našega ljudstva? Gotovo lepo cvetje, Bog daj še obilo sadú! — Le naj se odprejo še vrata našemu jeziku v kancelije in v više šole, in naše ljudstvo bo kmali zraven drugih omikano in izobraženo. Saj Slovenec je bistra glava, tega nam tudi nasprotniki naši odbiti ne morejo. Hvala pa Vam, ljube „Novice“, ktere veliko veliko k temu pripomorete, ker tudi pri nas ste že zlo razširjene in z veseljem vas bemo. — Drugipot još šta, za sada z Bogom!

Rodoljub.

Iz Maribora 20. marca. ☉ — Narodno gibanje po slovenskih mestih se je začelo tako veselo razvijati, da ne bo več posebnih over, dobrovoljnih društev za slovensko igrokazje (gledišne igre) ustanovljati. Ljubljana in Celje, pa še menda Slovenci drugih mest in trgov nam bodo v kratkem luč prižgali tudi na tem polju, in „gefährliche Nachbarschaft“ se ne bo več košatila po naši domači livadi. Igrokazov imamo, pa le toliko, da zamoremo ž njimi prekoračiti Rubikon, več ne. Pokojni Drobnič je bil lepo začel z izdavanjem „Venca slovenskih igrokazov“; pa kaj, ker se mu je že pri tretji cvetlici venec pretrgal. Al pomisliti je, da je izhajal venec leta 1859, ko je grozni Davor svoje krila razpenjal in mirne Modrice plašil; zdaj, ko je pozornost ljudstev na lastni razvitek obrnjena, zdaj bi enako početje gotovo boljši uspeh imelo. Naši natisnjeni igrokazi so: 1. „Županova Micka“ od Linhart; 2. „Matiček se ženi“, poslovenil Linhart; 3. „Varh“, poslovenil Smole; 4. „Devica orleanska“, poslovenil Koseski; 5. „Dvoboj“, poslovenil Drobnič; 6. „Raztrešenca“, poslovenil Drobnič, potem predelal in izdal v vencu pod imenom „Starost slabost“; 7. „Juran in Sofija“, 8. „Štepan Šubic“, oba poslovenil Drobnič iz hrvaščine; 9. „Jamska Ivanka“, spisal Vilhar; 10. „Ifigenija v Tavriji“, posl. Valjavec; 11. „Jagdice“, poslovenil Majar; 12. „Drevar“, poslovenil Drobnič; 13. „Pravi Slovenec“, posl. Drobnič; 14. „Marija Stuart“, poslovenil Cegnar; 15. „Vilem Tell“, poslovenil Cegnar; en del „Neveste Mesinske“, poslovenil Koseski; 16. „Car Lazarjeva smert“, spisal Lipež. V rokopisih se nahajajo, kolikor je meni znano: 1. „Tat v mlinu“ po českem poslovenila dr. Kleeman in Juri Kosmač, za ljublj. gledišče vred. dr. Jan. Bleiweis; 2. „Dobro jutro“, po českem poslovenila dr. Kleeman in J. Kosmač; 3. „Udovec in udova“, poslovenil dr. Janez Bleiweis; 4. „Ključec se ženi“, poslovenil J. Navratil. Vse štiri hranuje dr. Bleiweis; 5. Mosenthalova „Debora“, poslovenil Cegnar; 6. Halmov „Sin divjine“, poslovenil Valjavec; 7. Klicperov „Čudodelni klobuk“, poslovenil Žepič; 8. Kotzebuov „Pozabljenec“, posl. Žepič. 9. „Žlahte“, poslovenil Nace Dolinar. 10. Engelna „Hvaležni sin“, poslovenil J. Kosmač. 11. „Kovačeva Minka“, spisal J. Kosmač, vse tri hrani J. Kosmač. Razun omenjenih bi se še našlo gotovo več drugih. Ko bi kdo vse te igrokaze pregledal in za natis sposobne izbral ter jih slovenskemu občinstvu podal, bi si lepih zaslug pridobil za domačo reč. *)

Iz Celja 28. sušca. — x! — Srce domoljuba veselja igra, viditi, kako se slovenska reč vkljub vsemu nesramnemu prizadevanju naših nasprotnikov vendar čedalje bolj lepše razvija; kako se narod v neizmerno sramoto ovih, ki

so si dolge leta že prizadevali in si še prizadevajo, vse, kar je slovenskega zatreti, čvrsto zaveda, ter s krepko besedo tirja mu podeljene pravice. Da bi se po narodnosti med našim ljudstvom še bolj budila, bi pač živo trebalo gledišč, kjer bi Slovenec tudi slovenske besede slišal na odru. Bilo je čuti, da se vrli Ljubljančani pripravljajo ustanoviti slovensko gledišče; srečo dobro! Ko bi tudi po drugih slovenskih mestih se tega poprijeli! saj nam pričajo minule leta, kako hrepeni naš ljud po takih zabavah; vidilo se je to tudi tukaj 24. dne t. m., ko je gospodična Link med družimi zapela tudi „Mila, mila lunica“. Gromovito ploskanje in živio-klici so pozdravili vrlo pevkinjo, da je morala dvakrat ponoviti. Mislim, da dolgo trpelo ne bode, da se na ta način podpomore našemu jeziku. Da bi nam pa iger ne manjkalo, menim, bi bilo dobro letne obresti za Vodnikov spominek podeliti za najboljšo igro v našem jeziku. Gotovo bi se tako marsiktera dobra igra spravila na dan. — Da ste mi zdravi, vrli domoljubi!

Od Savine dné 30. sušca. ☉ — Gospod Jožef Wolf pri sv. Petru v savinski dolini se je odrekel časti, biti nadalje naš poslanec na štajarskem deželnem zboru, in tako bode volitni okraj celjski, laški, vranski, gornjegrajski, jelševski in konjiški po svojih izbrancih dné 8. maja 1862 volil novega poslanca za kmetijske občine v deželni zbor. Vigilantibus jura! Čujte Slovenci! Pokažimo, koliko se že zavedamo svojih narodnih pravic!

Iz Železnikov 28. marca. — Ne ravno prehudi zimi sledili so do preteklega tedna, v katerem je precej zlo deževalo, prav lepi pomladanski dnevi, — zdaj pa nam sije zopet ljubo solnce tako milo in prijetno, kakor bi se bila prisukala naša lepa domovina v blago podnebje italijansko. Vse se radostno giblje in oživlja; polja lepo zelené, tudi sadne drevesa poganjati so jele že brstje. Da bi nam Bog le kasnej po kaki mrzli burji ne odvzel tega, česar nam zdaj polja in drevje tako lepo obetajo! — V naši okolici bolehajo ljudje zlo za kozami; po hribih še huje kakor v ravnini. Niso sicer prav hude, pa vendar so spravile že nekatere v grob. — Grdo obrekovanje nekterih ljubljanskih dopisunov v unanjih časnikih in njih črne laži zoper vse, kar je našega, napolnuje ljudi po deželi z veliko nevoljo. Pa naj trobijo naši nasprotniki karkoli hočejo, — narod slovenski se svojih pravic zaveda in jih bo trdil in tirjal skoz in skoz. Celi svet lahko nam je priča, da v svojih terjatvah nismo bili nikoli prenapeti, ampak da zahtevali smo vselej le to, kar nam je beseda Cesarjeva zagotovila. Toraj tudi upamo, da se nam bodo pravične želje čedalje bolj spolnovale. Z Bogom!

J. Levičnik.

V Cerknici 29. marca. ☽ — Gosp. minister Lasser je tedaj odgovoril na g. Černe-tovo vprašanje zastran slovensčine po slovenskih uradnih. Povemo jo odkritosrčno, da mislili smo, da bo gosp. minister pravice naravnost zapovedal svojim podložnim uradnikom: „V toliko in toliko časa se morate naučiti popolnoma slovensčino, da se zavolj vaše nevednosti ne bo kratila zvestim Slovencom od Cesarja slovesno zagotovljena narodna enakopravnost“. Al ni bilo tako. Po neresničnih sporočilih podložnih uradnikov se dolži naš jezik, da še ni pripraven za splošno slovensko uredovanje, namesti da bi se védilo, da častitljivi jezik naš je že dovolj zbrusen in olikan, in da le nekteri gospodje uradniki so preleni, naučiti se ga in si ga popolnoma prilastiti. Naj bi le resnobno pokazala visoka vlada, da je njena trdna volja, da se ljudstvu dá to, kar mu gre, kmalo bojo tudi naše uradnije slovenske, kakor so po laškem laške, po hrvaškem hrvaške itd. Pa naj bo, za zdaj imamo saj nekaj; priborili si bomo še, kar manjka. Kako potrebno pa je, da dopisujejo gosposke trdim Slovencom po slovenski, nas uči naslednja resnična prigodba: Letos je bil prejel nek župan nemško povabilo od gosposke, naj pride ta in ta dan v P. zavolj rekrutiranja. Ker župan ne

*) Prav iz srca ste vzeli nam to misel, ki tudi nas že dolgo navdaja; dostavljamo le še to, da „Županova Micka“ in „Matiček“ potrebujeta iznova pile, da prideta na dan v podobi sedanjemu jeziku primerni.

Vred.

razume nemški, dá povabilo drugemu prebrati, in ta ga mu menda iz šaljivosti, tako-le stolmači: „Ta in ta dan bo prišla komisija v vašo županijo ob 9. zjutraj pregledat dimnike in ognjišča, da ste tisti dan gotovo domá“. Naš župan sedi odločeni dan domá za pečjo in čaka komisije. Ura bje 9, 10, 11, 12, — komisije le ni. Župan vzame spet pismo, ga nese na cesto in prosi nekega cestnika, naj mu ga prebere! „Za Božjo voljo, pravi cestnik, kaj pa delate domá, danes ob devetih zjutraj ste imeli biti v P. zavolj rekrutiranja“. Župan zarentači nemško povabilo in hudobnega prvega tolmača ter jo vlije proti P., kamor prisopiha že pozno popoldne, potán, da se vse kadí iz njega, pa — post festum — prepozno. — Nauk iz te prigodbe si posname lahko vsak, kdor ima zdrave možgane in pošteno srce.

Iz Kočevja 20. marca. * 16. dan t. m. je umrl tukajšni mnogospoštovani c. k. okrajni zdravnik g. dr. Česnik. Dolgo časa je že bolehal. Bodi mu zemljica lahka! — 21. dan t. m. se je pritepel stekline zlo sumljiv pes tudi k nam; popadel je več psov, pa tudi 3 ljudi; na polji blizu našega mesta so ga vstrelili; odkod je bil in čigav, nobeden ne vé. Ker se je letos že od več steklih psov tudi drugod slišalo, pa so bili večidel tudi neznani, je lahko mogoče, da je bil marsikter pes popaden od takih, pa se ni nič zvedilo, in pozneje steče ta in uni. Nauk iz tega pa je, da v takih krajih, kjer se je kak stekel pes potepal, naj se pobijejo vsi psi, od katerih se prav gotovo ne vé, da niso bili tisti čas izpod oči gospodarjevih. Bolje je tukaj, da 10 nedolžnih psov pogine kakor da eden popaden se skrije.

Iz Dolenskega blizu Metlike. ☉ Nedavno sem na poti srečal udovico nekega učitelja, ki je ravno šla prašat, kdaj in od kod da bo njeno podporo kakor doslužnino od dveh let potegnila. Reva dobi za odgovor, da morda še nič ne dobi in da bo poprej zategadel skupščina, ali se ji hoče kaj dati ali ne? — To nas sili očitno prašati: kako je to, da se sirotam in udovicam britek užitek, ki jim postavno pripada, tako odbija? Po tem takem se bo še le prašalo: ali se ji če to dati, kar ji cesarska postava pripoznava! Ali to ni strašno? — Žalostno je res, da se ljudske šole v pravi red ne denejo in da se penzije po drugi poti ne plačujejo. Saj bi bilo pametneje, da vsaka šola pošlje na leto po množini učiteljev v Ljubljano donesek, da se ustanovi penzijsni zavod za učiteljske udove. Kolikim pisarijam, kolikemu godernjanju, joku in stoku bi se s tem ne doskočilo, pa tudi pravičnejše bi bilo, da vsaka šola k penziji donaša, in ne le samo tiste, kjer učitelji mrjejo. Pripeti se, da nekatere šole nikoli penzije ne plačajo, druge pa po 2, 3; to ni nikaka ravnopravnost, in tudi to se mora pomisliti, da leta 1794 se je drugače dalo živeti kakor sedaj, toraj naj se tudi udovam penzija nekoliko povekša. Tudi privatni penzijsni kranjski zavod za učitelje ljudskih šol bi se bolj ojačil, ako bi se mu pridružile tudi druge slovenske škofije. Saj le v slogi je prava moč! Drugo pa je pri nas na Dolenskem vse pri starem, samo učitelji se pritožujejo, da pogosto preminjevanje služb jih spravlja na kant. Poganjajo se toraj za trdno uslužbovanje. Nektirim se pripeti, drugi pa propadejo, ker tudi v naših krajih je ljudi, ki se poštenih učiteljev branijo in jim vsake vrste napak domišljavajo, le da se jih znebijo.

Iz mokronoške okolice 30. marca. Včeraj so se v pisarnici našega c. kr. okrajnega urada slovenščini po dolgem prestanku, vrata spet odprle. Bili smo priča, kako je častiti gosp. aktuar Žerjav kaznenski prestopok obravnaval, in celi dotični zapisnik pisal v lični, vsakemu lahko razumljivi slovenščini. Lahko si bote mislile, drage „Novice“, naše veselje, ko smo po tolikem vojskovanju, po tolikem strahu za našo pravično reč zaslišali spet na očitnem mestu gospodovati mile domače glasove. Zdelo se nam je, kakor da smo po dolgem popotovanju po tujem svetu prišli spet srečno nazaj v svoje domovanje, nazaj med svoje stare znance in

prijatle. Bog daj, da bi se nam to veselje nikoli več ne kalilo! Ve pa, drage „Novice“, razglasite po slovenskem svetu to veselo novico v dokaz, da blage dovolitve našega slavnega ministerstva ne bodo ostale brez sadu, in da imamo tudi med našimi uradniki še mnogo poštenih mož, ki imajo voljo in moč, zadobljene narodne pravice precej djanski vresničiti.

Iz Ljubljane 27. marca. ‡ — Kaj je res samo graška asekuracija zoper ogenj edina prava, vse druge asekuracije pa ne veljajo nič? — tako bi utegnil marsikdo prašati, ki je zvedil, da kantonska gosposka na B — le tistemu ženinom ženitev dovoljuje, ki ima svoje posestvo zavarovano pri graški asekuraciji, takim pa, ki so zavarovani pri kaki drugi asekuraciji: tržaški itd., dovoljenje v zakon odbija. Ker vsaka po ces. vladi za naše cesarstvo upravičena asekuracija se mora po takem enostranskem ravnanju razžaljena čutiti, se je neka asekuracija pritožila pri tukajšnjem c. k. deželnem poglavarstvu in ono je odgovorilo, da vsakemu gospodarju je na prosto voljo dano, pristopiti h kateri koli asekuraciji, in da sploh nobena postava ne zapoveduje, da bi ženin moral svoje posestvo asekurirano imeti. Da ces. gosposke na vso moč prigo-varjajo ženinom, naj zavarujejo svoje pohoštvo, preden stopijo v zakon, to je lepo in vse hvale vredno, ker zakonca bota dosti mirniše spala, ako sv. Florijan čuje nad zavarovanim posestvom; al to ne bi prav bilo, ker so vse asekuracije dobre in varne, da bi se ljudje silili, da ravno pri tej ali uni asekuraciji se morajo zavarovati, pri drugi pa ne! „Kar je tebi pravo, je meni drago“, — to je star pregovor naš, po kateri se je treba tudi asekuracijam ravnati. To se nam je potrebno zdelo očitno povedati, pa — brez zamere!

— Zdravniška tukajšna družba je v svojem shodu 28. in 29. dan t. m., v katerih se je pod predsedništvom c. k. zdravniškega svetovavca gosp. dr. Šrott-a prvokrat pomenkovala o znanstvenih zadevah, marsikaj na dan spravila, kar bi utegnilo mikavno biti tudi mnogim našim bravcom. Gosp. dr. Fux je dokazal pomembo in korist onega orodja, po katerem se ogleduje notrajnost sapnikovega jabelka (človeškega grla); profesor dr. Valenta je pokazal dvoje napačnih otročjih možganov, izmed katerih so bili posebno tisti mali možgani nekega 5 mescov starega otroka zanimivi, ki so s čepinjo vred v svoji rasti tako zaostali, da avbica, ki jo je dete pri krstu imelo, mu je bila čez 5 mescov tudi še na parah dosti velika; zaostal je v rasti tudi celi njegov život tako, da v 5. mescu ni bil ne po vagi ne po meri več kakor život novorojenčka. — Gospod asistent Cepudar je naznanil zanimive svoje skušnje, ki jih je pod gosp. prof. Valentovo opazbo naredil v ljubljanski porodivnici zastran Frankenhauserjeve teorije. Dr. Frankenhauser namreč trdi, da po številu srčnega bitja otrokovega se že v maternem telesu dá spoznati: ali bo dete fantek ali dekelce. In res je gospod Cepudar po tem vodilu med 60krati 50 krat pravo zadel. Če je fantek, mu srce bolj počasno bje (v minuti 132 do 138), če pa dekelce, hitreje (144—150). Ta pozvedba ne bo brez koristi. — Ker se v Ljubljani čuti živa potreba mrzlih kopališč poleti, bo družba o tej zadevi svoje želje razodela mestnemu odboru.

— Odprle so se vrata v cesarske sodnije dolgo zaničevanemu našemu jeziku. Tudi naša c. k. deželna sodnija je imela unidan zbor vsled ministerskega ukaza od 15. t. m. Gospod predsednik žlahni Još, ki že zdavnej spoznava pravice národnega jezika v sodnijah naših, je krepko poprijel besedo o njem in rekel, da zdaj mora resnica biti s cesarjevo besedo. Ne moremo verjeti, da neki gospod je trdil, da znajo vsi tudi slovenski pisati; to pa verjamemo, da se ga bojo vsi mogli poprijeti. — Na deželo je šla vsem c. kr. predstojnikom kantonskih gosposk naloga, da imajo predsedništvu više sodnije v 8 dneh povedati, kateri uradniki znajo slovenski pisati.

— Srborita „Triesterca“ je napadla unidan „Novice“, da so razglasile napačne imena izvoljenih odbornikov ljubljanske kupčijske in obrtnijske zbornice. Ker mi nikoli ne poberamo svojih novic v smeteh in smo povedali po v prvem škrutinji na drobno soštetih glasovih imenik izvoljencov, vprašamo dotično komisijo: kako je na pr. to, da so se v številjenji pripetile take silne pomote, da nek trgovec, ki je po prvem škrutinji bil za odbornika izvoljen, pri drugem pa še za namestnika ni bil? „Erklärt uns Graf Oerindur diesen Zwiespalt der Natur!“

Iz Ljubljane. Dovolite mi „Novice“ *) mal prostorček v svojem listu, da odgovorim g. Isslaib-u na njegov napad v 72. listu Laibacherčnem zastran pisma, ki sem mu ga po dogovoru z gosp. županom našim pisal, in kterege poglavitni namen je le ta bil, svariti ga, naj v svojih čenčah „Plaudereien“ vsigdar le resnico govori. Z neko ošabnostjo, ki se najde menda le v „Krautheimu“, kjer je on domá, me praša v onem feuilletonu, kdo da sem: „Wer ist denn dieser Herr Globočnik?“ Mož iz Krautheima dobro vé, kdo da sem; tudi ljudstvo naše vé, kdo da sem, in g. župan sam mu je povedal, kdo da sem. Njegovo vprašanje pa mi dá pravico, da tudi jez njega vprašam: kdo da je on? Meni ni družega znano, kakor da pisari za „Laibacherco“, pa da celi svet še tudi to govori, da je dopisovavec v „Tagespošto“, „Triesterco“ in še v druge časnike, katerih stano vitna naloga v vsakem listu je le tlačiti pravično narodno reč slovensko in na oltar staviti „nemški (ne avstrijanski) liberalizem“, kar smo zadnji čas o volitvah mestnega odbora spet vsaki dan brali. Kako zlo pa mu je že greben njegove predrznosti zrastel, pričajo sledeče vrstice tistega pisma, ki ga je unidan pisal gospod županu, in ker se ga je on branil razglasiti, ga jez razglasim, da svet sam sodi predrznost tega pisatelja, ki je pred nekimi leti prišel za hofmajstra v Ljubljano. „Da aber der Brief deutlich zeigt, dass Globočnik nicht unbeeinflusst verfahren sein dürfte, so wende ich mich direkte an Sie mit folgenden Zeilen, um Ihnen dadurch deutlich zu beweisen, dass ich mich durch die Gelegenheit nicht verlocken lasse (kakošna milost!) Ihnen einen empfindlichen Schlag, wie der sofortige Abdruck des Schreibens wäre, zu versetzen“. Te besede so zadosti znamenje, da gospod iz Krautheim-a že misli „Jupiters Keule“ v svojih rokah imeti!!

Janez Globočnik,
uradnik mestne gosposke v Ljubljani.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Tudi danes moramo skržiti „novičarja“. — V seji državnega zbora 24. u. m., ko so prišli ministerski predlogi zastran državnega gospodarstva od 20. oktobra 1860 noter do poslednjega časa na vrsto, je poslanec dr. Pražak v imenu Čehov in vitez Graholski v imenu Poljakov zboru

*) Čeravno vredništvo „Novic“ nikakor ne potrjuje tiste ene sicer v pravični nevolji pisane vrstice, ktera v gosp. Globočnikovem v „Laibacherci“ razglašenem pismu zabranjuje časništvu pretres „begründeter oder nicht begründeter Uebelstände“, se vendar nismo branili, pričujoči odgovor gosp. Globočnika vzeti v naš list, ker iz cele Isslaibove pisarije se vidi, da ona sicer udarja na uradnika mestne gosposke, meri pa le na župana, kteremu se očitna krivica godí, ako se vsaka majhna mestna napaka, ki je na vrat na nos še ni odstraniti mogel, trobi po svetu, da ljudje, ki take reči berejo, morajo res čudne misli o Ljubljani imeti. Kdor ima oči in viditi hoče, bo pač lahko vidil, koliko se je že zgodilo pod gosp. Ambroževim županovanjem, in če dosihmal ni vsega še mogel storiti kar je treba, je to dosti očitno znamenje, koliko je bilo zanemarjenega ravno po tistih ljudéh, ki zdaj v Isslaibov in njegove tovaršije rog trobijo. Mi pa ponavljamo pri tej priliki sopet, kar smo že tolikrat rekli: Quesque tandem!

Vred.

naznanil, da njih 35 se ne bo udeleževalo pretresovanja dnarnih zadev, ker jim vest ne pripušča sklepati o zadevah, ki po ustavi spadajo le v oblast celega zbora, v katerem morajo namestovane biti vse dežele avstrijske. In tako zdaj zapuščajo ti poslanci vsaki čas zbor, kadar pridejo dnarne zadeve na vrsto; potem pa sklepa le 119 poslancov to, kar bi jih prav za prav imelo 343. Davkovske zadeve še niso prišle na vrsto; gruntni davki bojo zadnji. — Ministerstvo kupčijstva misli po izgledu kupčijskih in obrtnijskih zbornic po vseh deželah vpeljati tudi zbornice kmetijske; na Dunaji ima biti kmetijsko svetovavstvo, ki bo ministerstvu v kmetijskih zadevah svete dajalo. — Od višega šolskega svetovavstva je spet vse tiho; govori se pa, da se bo spet ministerstvo za nauk osnovalo in da bi dr. Miklosič utegnil biti minister. — Sodnija dunajska je te dni vrednika ondašnjega „Wanderer-a“ in pa pisatelja nekterih zlasti o ogrskih zadevah pisanih sestavkov oestro oestro obsodila; spise je spoznala za hudodelstvo po tiskarni postavi in je unega obsodila za 8 mescov v ječo ter da zapade 1000 fl. kavcije, tega pa na 6 mescov in v zgubo dohtarskega naslova. Oba sta se pritožila pri najviši sodnii. — Gosp. Vaclik, tajnik kneza črnogorskega, je dovršil pogodno pismo za telegraf med avstrijsko in črnogorsko vlado. — „Pozor“ piše, da 19. marca se je slovesno praznoval god svetlega škofa gg. Štrosmajer-a v Diakovu. Bogoslovci ondašnjega semenišča so igrali veselo narodno igro „Sačurica ili sliepačka akademija Iriška“; Zadrožilcova je delala na klavirji v škofovi palači in očarala vse z svojo divno umetnostjo. — Turinska vlada je ukazala, da vsi sedanji prostovoljci se združijo z celo armado kot 7. krdelo, kteremu bo Garibaldi zapovednik. Med tem, ko francozki časniki delajo sv. Očeta do smrti bolnega, so bili papež 25. u. m. v cerkvi sv. Marije, kjer bojo japonske mučenike za svetnike oklicali; rekli so sv. Oče pri tej priliki iz mnozih dežel zbranim škofom, da ni zapoved, da bi kdo mogel verovati, da papež mora posvetno oblast imeti; al današnji je potrebna samostojnost in svoboda cerkvenega poglavarja. — Cesar Napoleon je Lavalettu rekel, da francozka armada ostane tudi po smrti papeževi v Rimu med tem, ako bi se utegnil nov papež voliti. — Ves hercegovinski narod se zbira le okoli vojvoda Luka Vukalovića. Vse kaže na to, da vlada črnogorska se bode vstopila na čelo vojske zoper Turka; Črnogora je samostojna; Srbija pa je vezana na pogodbe turške; zato mora varniše postopati; vendar se sliši, da bo Omer paša prevzel poveljstvo turške armade, ki je poleg srbske meje postavljena in da brž potem bo „zadnjo besedo“ poslal srbski vladi. — Spuntana Nauplia se je udala; kljubuje le še Syra; toda kralj Oton je vendar tako potr, da se nek misli vladarstvu odpovedati.

Po željah mnogih prijatelov sem dal natisniti kratkočasni govor, ki sem ga imel v poslednji besedi čitavnice naše. V saboto pride brošurica ta na svetlo pod naslovom:

Slovenski jezik pa „Krajska špraha.“

Podučno-humorističen govor dr. Janeza Bleiweis-a
v čitavnici ljubljanski,

in se bode dobivala v tiskarnici Blaznikovi in bukvarnici Giontinovi po 20 nov. kraje. Skupilo za to delce bo darilo ubožnišim učencem naše šole na Poljanah.

Kursi na Dunaji 1. aprila.

5 % metaliki 69 fl. 15 kr. Ažijo srebra 34 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 83 fl. 30 kr. Cekini 6 fl. 42 kr.